

Formannskap 07.11.24

Økonomiplan – Inntekter og finans

Verdal kommune
verdal.kommune.no

– En historisk krevende situasjon

KS har store forventninger til budsjettforhandlingene i Stortinget. Vi må tilbake til 1987 for å finne en like krevende situasjon.

Foto: KS

Styreleder i KS, Gunn Marit Helgesen, deltok på budsjettføring i kommunalkomiteen.

Publisert: 21.10.2024

– KS opplever at kommunalkomiteens medlemmer innser alvorret i situasjonen. Det er helt nødvendig at de følger opp med et betydelig løft, sier KS-leder Gunn Marit Helgesen.

Kommunal- og distriktsminister Erling Sande (Sp) holder pressekonferanse fredag. Foto: Agnar Kaarbo

Regjeringen bekrefter: 5 milliarder kroner ekstra til kommunene

Regjeringen gir 5 milliarder kroner mer til kommunene i år og foreslår ekstra milliarder for neste år. Nyheten ble lekket av arbeidsministeren ved en glipp.

Tone Sidsel Sanden
NYHETSREDAKTØR I KOMMUNAL RAPPORT

NTB

Elin Svendsen
JOURNALIST I KOMMUNAL RAPPORT

5 mrd minus 700 mill til fylkene x 2,76 promille = ca 11.8 mill

Vi fikk 11.864.000 kr + 517.000 til barnehage (kompensasjon for endring kontantstøtte)

Hvorfor er ikke dette nok? Budsjettpremissene og økonomiplanpremissene viser at det er krevende fortsatt

Presisering i Tilleggsproposisjonen

Kommunene har ingen krav på mere penger!

3 Regjeringa sine vurderingar

To av dei sentrale prinsippa i den økonomiske styringa av kommunesektoren er rammestyring og balansekravet. Rammestyring inneber at Stortinget fastset inntektsramma, medan kommunar og fylkeskommunar må innrette utgiftene etter denne inntektsramma. Det betyr at kommunane og fylkeskommunane sjølv gjennom god økonomistyring er ansvarlege for å tilpasse aktiviteten til inntektene.

Utklipp fra proposisjonen side 2

Kan det likevel komme mer penger?

- Statsbudsjettvedtak desember
- RNB i mai
 - Pensjonskostnad AFP
- Kommunedirektør legger ikke inn mer penger før det eventuelt varsles fra regjeringen

Skatt og rammetilskudd

Statsbudsjettprognosen, korrigert						
VERDAL						
2024-prisnivå for årene 2025-2028		PROGNOSE				
1000 kr	2024	2025	2026	2027	2028	
Innbyggertilskudd (likt beløp pr innb)	451 086	483 784	491 233	491 261	491 261	
Utgiftsutjevningen	15 959	→ 5 353	5 345	5 345	5 345	
Overgangsordning - INGAR	-1 104	6 236	→ -1 860	-1 860	-1 860	
Saker særskilt fordeling	11 751	15 039	14 272	13 132	12 701	
Sør-Norge tilskudd (kommuner med over 3 200 innb)	8 245	-	→ 4 381	4 381	3 286	
Stortinget saldering budsjett 2024	2 315					
RNB 2018 - 2024 (utenom koronapandemi) m.v.	-509					
Tilleggsprop 1 november 2024	11 792	12 381				
Sum rammetilsk uten inntektsutj og ekstra skjønn statsforvalte	499 534	522 794	513 371	512 259	510 732	
Netto inntektsutjevning	125 789	120 011	119 129	119 129	119 129	
Sum rammetilskudd før ekstra skjønn fra statsforvalteren	625 323	642 805	632 500	631 388	629 861	
Skatt på formue og inntekt	426 071	486 035	496 417	496 417	496 417	
Justering i statsbudsjettprognosen		2 600				←
Sum skatt og rammetilskudd (avrundet) ekskl. ekstra skjønn fra statsfo	1 051 394	1 131 440	1 128 917	1 127 805	1 126 278	
	1 051 400	1 131 400	1 128 900	1 127 800	1 126 300	

Justert opp fra KS

Skatt og rammetilskudd	2024			2025			Endring		
	1000 kr	Innbyggere	Kr pr innb	1000 kr	Innbyggere	Kr pr innb	1000 kr	Innbyggere	Kr pr innb
Innbyggertilskudd	451 086	15 121	29 832	483 784	15 373	31 470	32 698	252	1 638
Utjevnet skatt	551 860	15 121	36 496	606 046	15 373	39 423	54 186	252	2 926
Økt skatt pga økt folketall		15 121		2 600	15 373	169	2 600	253	169
Tilleggsprop 1 vekst pr innb	11 792	15 121	780	11 864	15 373	772	72	253	-8
Sum innbyggerforklart	1 014 738	15 121	67 108	1 104 294	15 373	71 834	89 556	1 010	4 726
Utgiftsutjevningen	11 301		747	-311		-20	-11 612		-767
Utgiftsutjevning korr privatskoler	4 658		308	5 665		369	1 007		60
Distriktstilskudd Sør-Norge	8 245		545	-		-	-8 245		-545
Tilleggsprop 1 barnehage				517		34	517		34
Overgangsordninger	12 452		823	21 274		1 384	8 822		560
Totalt skatt og rammetilskudd	1 051 394	15 121	69 532	1 131 439	15 373	73 599	80 045		4 068
Utgiftsbehovet	981 241	15 121	64 893	1 101 806	15 373	71 672	120 565		6 779
Rest inntekter utover utgiftsbehov	70 153	15 121	4 639	29 633	15 373	1 928	-40 520		-2 712

Presentasjonen ble vist 17.10 men er nå oppdatert med nye inntektstall. Konklusjonene består

Fra 70 mill i inntekt over utgiftsbehov til ca 30 – Brukes til ikke lovpålagte oppgaver, desentralisert struktur og kvalitet over minimum

Utgiftsbehovet er beregnet kostnad til å levere lovpålagte tjenester med gjennomsnittlig kostnadseffektiv drift

Skatt og rammetilskudd	Økning pga økt beløp pr innb	Økning pga økt folketall
	1000 kr	1000 kr
Innbyggertilskudd	24 768	7 930
Utjevnet skatt	44 251	9 935
Økt skatt pga økt folketall	2 557	43
Tilleggsprop 1 vekst pr innb	-122	195
Sum innbyggerforklart	71 455	18 103

I kroner øker inntektene fra 2024 til 2025 med 89,6 mill kr

Kan dekompeneres

- 71,5 mill fra økte inntekter på innbyggertall 2024 som var 15.121. innbyggere
- 18,1 mill fra 252 nye innbyggere i 2025

Inntektsveksten hadde altså vært mye svakere uten nye innbyggere

Oppstilling § 5-6 har frist 01. mars 2025 og er ikke ferdig

Økonomisk oversikt drift etter § 5-6

Beløp i 1000

	Regnskap 2023	Oppr. budsjett 2024	Rev. budsjett 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan 2028
Rammetilskudd	-582 381	-611 500	-617 100	-642 794	-632 500	-631 400	-629 800
Inntekts- og formuesskatt	-416 038	-436 500	-436 500	-488 600	-496 400	-496 400	-496 400
Eiendomsskatt	-36 327	-44 000	-44 000	-55 000	-64 300	-66 100	-66 100
Andre overføringer og tilskudd fra staten	-80 897	-111 700	-115 300	-109 150	-86 650	-63 050	-40 250
Overføringer og tilskudd fra andre	-193 603	-149 520	-160 281	-135 814	-135 814	-134 985	-134 985
Brukerbetalinger	-48 924	-52 268	-48 768	-51 300	-51 300	-51 300	-51 300
Salgs- og leieinntekter	-118 134	-133 472	-132 607	-136 277	-139 458	-140 842	-142 120
Sum driftsinntekter	-1 476 303	-1 538 960	-1 554 555	-1 618 935	-1 606 422	-1 584 076	-1 560 954

Kommunens samlede inntekter og generelle inntekter

Generelle inntekter etter finans og avsetninger bevilges til rammer.

Bundne inntekter (tjenestenes inntekter ligger som inntekt i tjenestenes rammer. Disse er «ferdigprioritert»

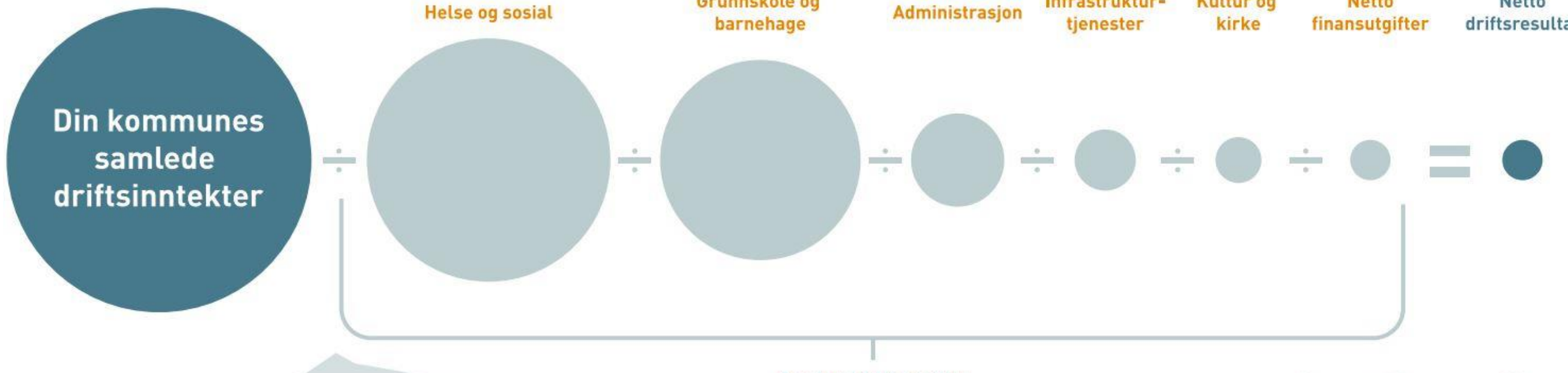
Eks selvkost, brukerbetaling osv

Bevilgningsoversikt drift etter § 5-4 første ledd

Beløp i 1000

	Regnskap 2023	Oppr. budsjett 2024	Rev. budsjett 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan 2028
Rammetilskudd	-582 381	-611 500	-617 100	-642 794	-632 500	-631 400	-629 800
Inntekts- og formuesskatt	-416 038	-436 500	-436 500	-488 600	-496 400	-496 400	-496 400
Eiendomsskatt	-36 327	-44 000	-44 000	-55 000	-64 300	-66 100	-66 100
Andre generelle driftsinntekter	-80 897	-111 700	-115 300	-105 900	-83 400	-59 800	-37 000
Sum generelle driftsinntekter	-1 115 643	-1 203 700	-1 212 900	-1 292 294	-1 276 600	-1 253 700	-1 229 300

Sammenhengen i kommunebudsjettet

Økonomiplan 2025-2028		2024	2024 revidert	2025	2026	2027	2028
+	Inntekter som kan fordeles	1 203 700	1 212 900	1 292 294	1 276 600	1 253 700	1 229 300
-	Til renter og avdrag	-153 736	-142 021	-155 616	-184 116	-190 916	-202 216
-	Til pliktige avsetninger	-6 010	3 957	-8 000	-8 000	-8 000	-8 000
-	Til disposisjonsfond	54 189	62 533	-4 776	-18 000	-17 000	-16 000
-	Til investeringer	-53 253	-53 253	-4 000	-5 000	-6 000	-7 000
=	Rest kan fordeles	1 044 890	1 084 116	1 119 902	1 061 484	1 031 784	996 084
	Gjeldende økonomiplan 2024-2027	1 044 890	1 044 890	1 002 700	965 350	928 250	928 250
	Endring fra gjeldende økonomiplan	0	35 972	116 401	95 550	102 950	67 350

Hvorfor endres beløpene fra forrige økonomiplan?

- Lønns og prisvekst
- Nye oppgaver
- Realvekst 1 statsbudsjett
- Realvekst 2 tilleggsprop

Er dette nok?

- Opplevde behov
- Stortinget har fasiten

	Regnskap 2023	Oppr. budsjett 2024	Økonomiplan 2025	Økonomiplan 2026	Økonomiplan 2027	Økonomiplan 2028
► Administrasjon, styring og fellesutgifter	1 686 444	125 054 493	123 812 265	124 550 250	125 397 242	122 314 667
► Barnehage	151 406 389	145 122 003	150 669 125	145 883 117	143 898 925	140 293 359
► Grunnskole	258 774 333	239 436 128	251 560 473	234 238 243	227 355 344	219 145 957
► Helsestasjon og lege	71 287 819	65 307 142	67 399 131	62 828 927	61 841 601	60 061 693
► Helse og omsorg	332 829 388	320 808 556	341 403 959	327 810 565	322 353 600	313 713 199
► Sosiale tjenester	73 785 196	76 175 344	86 653 709	74 710 283	62 648 677	55 704 318
► Barnevern	51 856 232	39 952 334	54 968 945	53 365 882	53 310 929	52 057 800
► Kultur og idrett	33 515 936	31 334 109	33 414 782	32 732 441	31 783 372	31 791 786
► Plan	5 324 043	4 402 099	6 335 294	6 407 040	6 473 829	6 320 927
► Landbruk og næring	8 294 734	8 231 120	11 227 479	9 063 872	8 349 415	7 693 329
Samferdsel og veier	11 496 535	10 896 244	11 532 247	11 349 022	11 183 401	11 104 616
Brann og redning	11 019 113	10 272 527	12 342 630	13 142 521	13 156 179	13 142 517
► Vann avløp og renovasjon, selvkost	-23 528 807	-40 306 639	-40 240 056	-43 420 098	-44 800 597	-46 082 099
Kirke	7 781 253	8 204 500	8 538 017	8 537 935	8 548 084	8 537 932
► Tjenester utenfor ord. kommunalt ansvarsområde	-126 258	0	0	0	0	0

Tabellen nedenfor viser oppdatert kostnadsberegning. Tallene er hentet fra KS 25. august 2024.

Endring		Pleie- og omsorg	Grunnskole	Barnehage	Sosial	Kommunehelse	Barnevern	SUM
utgiftsbehov per 1.1								VERDAL
2025		18 702	-4 363	-931	511	668	-292	14 295
2026	→	14 307	1 091	1 161	-37	703	3	17 228
2027		18 520	-5 272	-2 486	-274	651	-565	10 573
2028		15 068	-4 909	79	241	290	-399	10 370
2029		15 182	-9 635	-272	-69	383	-755	4 833
2030		15 680	-3 272	-1 633	-290	530	-457	10 558
2031		9 664	-1 636	544	-248	281	-271	8 334
2032		14 787	-2 727	429	-449	381	-319	12 102
2033		16 776	-2 545	429	-489	465	-238	14 389
2034		9 869	-2 727	974	-445	311	-276	7 706
Sum 2025-2034		148 554	-35 996	-1 705	-1 560	4 664	-3 570	110 387

Finans

	Regnskap 2023	Oppr. budsjett 2024	Rev. budsjett 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan 2028
Renteinntekter	-25 380	-38 700	-35 347	-45 084	-30 384	-31 984	-32 584
Utbytter	-8 557	-8 000	-9 739	-10 000	-10 000	-10 000	-10 000
Renteutgifter	67 629	118 136	104 807	127 400	123 500	126 600	135 000
Avdrag på lån	79 501	82 300	82 300	83 300	101 000	106 300	109 800
Netto finansutgifter	113 193	153 736	142 021	155 616	184 116	190 916	202 216

Renteutgifter styres av rentenivå, avtaler (fastrenter) og hvor store lån. Gamle lån + nye lån
Avdrag styres av avskrivninger (verditap) på gamle og nye investeringer. Indirekte av tidligere avdrag
Renteinntekt styres av rentenivå og størrelsen på innskudd og renter på utlån

Investeringsgjeld (tall i 1000)	2024	2025	2026	2027	2028
IB gjeld	1 805 901	1 978 601	2 246 761	2 309 031	2 329 771
Nye lån (i hht vedtak kommunestyret)	255 000	351 460	163 270	127 040	51 440
Avdrag	-82 300	-83 300	-101 000	-106 300	-109 800
UB gjeld	1 978 601	2 246 761	2 309 031	2 329 771	2 271 411
Avdrag i % av gjeld pr 01.01	4,6 %	4,2 %	4,5 %	4,6 %	4,7 %
Nedbetalingstakt i antall år snitt	22	24	22	22	21
Låneendring netto	172 700	268 160	62 270	20 740	-58 360

Gjeld til videreutlån (Husbanken) (tall i 1000)	2024	2025	2026	2027	2028
IB gjeld	478 977	567 249	651 961	708 398	761 693
Nye lån	100 000	100 000	75 000	75 000	75 000
Avdrag	-11 728	-15 288	-18 564	-21 705	-24 797
UB gjeld	567 249	651 961	708 398	761 693	811 896

Kommunens lån er inndelt i to låneporteføljer som i budsjettsammenheng behandles helt ulikt.

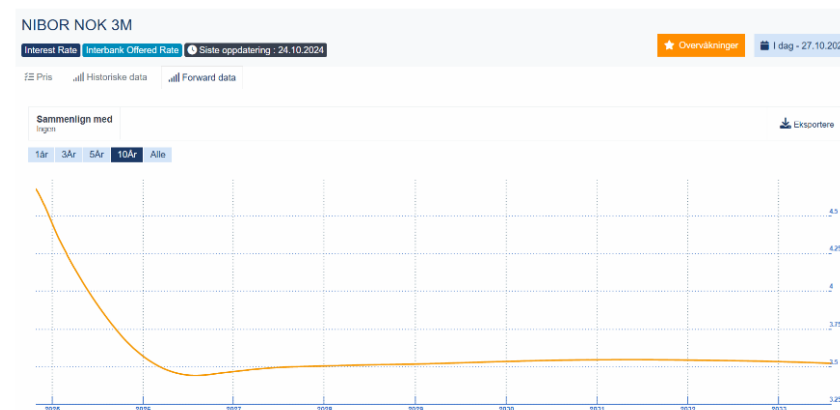
Låneportefølje	Margin	Rentesikringer
Husbanklån	Nei	Nei
Investeringsgjeld	1% på flytende	Ja

Renteprognose

Fordi markedet foretar løpende prising av fremtidsrenter, vil en prognose basert på markedsrenter alltid være i bevegelse. Prognosen som er lagt i budsjettet er basert på prising den 24. oktober. Det vil bli regnet på nytt i løpet av 2025 og endringene vil bli rapportert som en del av finansrapporteringen i delårsrapportene.

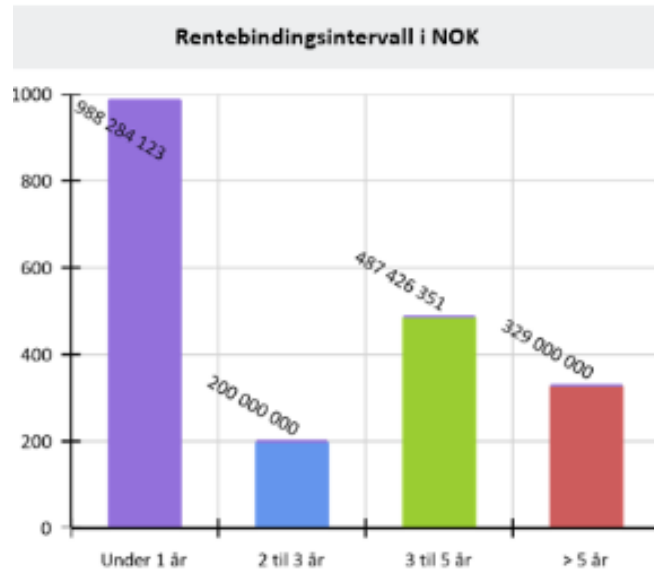
Prognose renteutgifter samlet	2024 budsjett	2024	2025	2026	2027	2028
Investeringsgjeld	77 007	71 500	97 800	97 500	99 300	104 800
Husbank	27 800	25 500	29 600	26 000	27 300	30 200
Sum renteutgifter til forskriftsskjema	104 807	97 000	127 400	123 500	126 600	135 000
Økonomiplan 2024-2027	118 136	118 136	127 340	126 516	128 624	128 624
Endring renteutgifter		-21 136	60	-3 016	-2 024	6 376

Siste renteprognose forward renter. Fra 27.10.24

Investeringsgjeld er basert på kurven + 1%
 Husbank er basert på kurven
 Fastrenter og faste marginer har ikke margin

Simulert 24.10.2024

Investeringsgjeld	Margin	2024	2025	2026	2027	2028
Renteutgift prognose m. påslag	1 %	71 500	97 800	97 500	99 300	104 800
Renteutgift prognose	0 %	70 900	85 800	84 300	84 300	91 900
Forskjell tilsvarer marginen		600	12 000	13 200	14 000	12 900
Snittrentesats med 1% margin	1 %	3,67 %	4,24 %	4,08 %	4,11 %	4,65 %
Snitt rentesats med 0% margin	0 %	3,64 %	3,73 %	3,53 %	3,53 %	3,88 %
KBN budsjettrenten flytende	0 %		4,40 %	3,85 %	3,90 %	3,90 %
KBN fastrente selvkost	0 %	4,28 %	4,01 %	3,98 %	4,00 %	4,02 %

Eventuelt ubrukt rentemargin tilbakeføres drift (marginen regnes bare fremover)
 Prognosen er regnet før valget i USA.

	Regnskap 2023	Oppr. budsjett 2024	Rev. budsjett 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan 2028
Disponering eller dekning av netto driftsresultat							
Overføring til investering	3 000	53 253	53 253	4 000	5 000	6 000	7 000
Avsetninger til bundne driftsfond	21 440	8 000	11 195	10 000	10 000	10 000	10 000
Bruk av bundne driftsfond	-17 974	-1 990	-15 152	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000
Avsetninger til disposisjonsfond	0	10 000	10 000	4 776	18 000	17 000	16 000
Bruk av disposisjonsfond	-7 762	-64 189	-72 533	0	0	0	0
Dekning av tidligere års merforbruk i driftsregnskapet	1 806	0	0	0	0	0	0
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	510	5 074	-13 237	16 776	31 000	31 000	31 000

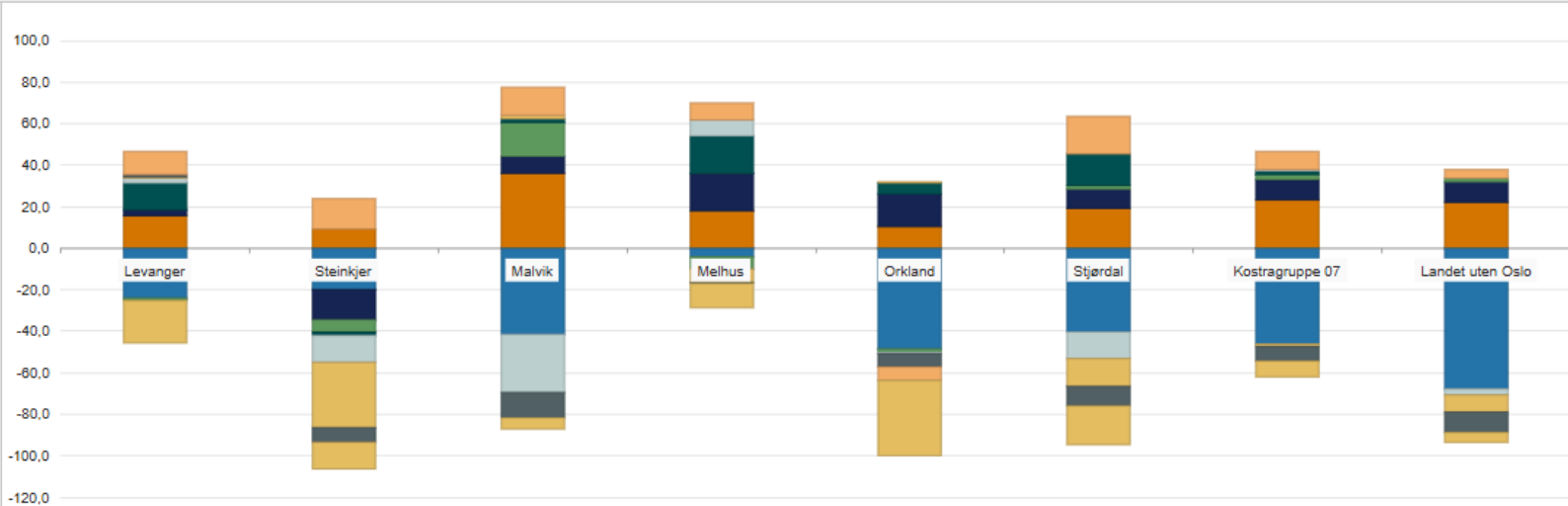
Regnet 2% netto driftsresultat av 1.55 mrd = 31 mill

Redusert med 8 mill (NTE avsetning skal ikke påvirke kravet til driftsmargin): 31 mill minus 8 = 23 mill

Korrigert krav på 23 mill fordeles mellom overføring til investering og avsetning til disposisjonsfond

Hvorfor det ikke er budsjettert med bruk av disposisjonsfond. Lavt fond og fordi det ikke skal legges bindinger.

Oversikt innsparingsmulighet ift sammenligningskommuner (mill. kr)

	Levanger	Steinkjer	Malvik	Melhus	Orkland	Stjørdal	Kostragruppe 07	Landet uten Oslo
■ Grunnskole	15,5	9,4	36,1	18,3	10,2	19,3	23,5	21,9
■ Pleie og omsorg	-23,9	-19,6	-41,3	-4,2	-48,6	-40,2	-46,1	-67,7
■ Barnevern	3,1	-14,8	8,3	17,7	15,7	9,3	9,7	10,2
■ Barnehage	-1,3	-5,8	16,3	-5,7	-1,4	1,5	2,3	1,8
■ Kommunehelse	13,1	-1,7	1,6	18,0	5,4	15,5	1,7	-0,2
■ Sosiale tjenester	2,3	-12,9	-28,3	7,7	-1,1	-13,1	0,8	-2,9
■ Kultur og idrett	0,3	-31,8	1,9	-6,3	0,5	-13,0	-1,0	-8,3
■ Plan, kulturminner, natur og nærmiljø	1,1	-7,1	-12,2	-0,6	-5,9	-9,3	-7,2	-10,0
■ Adm, styring og fellesutgifter	11,5	14,5	13,6	8,0	-6,7	18,2	8,8	4,0
▲ Andre områder	-20,4	-12,7	-5,6	-12,0	-36,4	-18,8	-7,7	-4,7
Brann og ulykkesvern	-8,1	-11,0	-3,5	-3,1	-9,5	-1,4	-2,8	-4,9
Kommunale boliger	-11,7	2,3	0,4	-5,2	-14,9	-5,8	-3,9	-5,0
Samferdsel	-1,3	-4,2	-3,7	-5,4	-15,3	-9,7	-5,5	-3,9
Næringsforv. og konsesjonskraft	-1,5	0,5	3,7	3,4	8,8	-0,4	6,1	12,4
Landbruk	1,7	2,1	-3,7	-0,3	0,3	0,0	0,6	0,0
Kirke	0,5	-2,4	1,2	-1,5	-5,8	-1,5	-2,2	-3,2
Totalt	1,2	-82,5	-9,6	40,9	-68,3	-30,7	-15,1	-55,9

Dette er tallene fra 2023, mye har skjedd i 2024 og vil skje i 2025.

Hvordan blir sammenligningen etter at budsjettet er iverksatt?

Det svaret har vi 15.03.2026

Alle kommuner må ta ned, noen mye
Nye inntekter fra staten?

Helse som ligger lavt allerede.
Oppvekst med store nedtrekk nå.
Hva skjer i resten av landet?